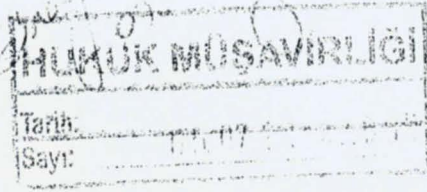

T.C.
ANKARA
4. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2010/2692
KARAR NO : 2011/934

DAVACI : TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ MERKEZ KONSEYİ
BAŞKANLIĞI

VEKİLİ : AV. ZİYNET ÖZÇELİK
Tunus Cad. No.21/3 Kavaklıdere/Ankara

DAVALI : SAĞLIK BAKANLIĞI / ANKARA

DAVANIN ÖZETİ : Sağlık Bakanlığı'nın 30.08.2008 tarihli yazısına istinaden, Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından, 6023 Sayılı Türk Tabipler Birliği Kanunu'nun Ek 2. maddesi uyarınca Türk Tabipler Birliği ve Ankara Tabip Odası nezdinde yapılacak denetim ve inceleme kapsamında istenen defter ve belgelerin kendilerine ibraz edilmesi, kamu denetim görevinin engellenmesi halinde müracaatı zorunlu hale gelecek yasal yollara başvurulmadan bu görevin sonuçlandırılması hususunda gerekli kolaylık sağlanması yönündeki 23.03.2010 tarih ve 2684 sayılı işlemle bu işleme dayanak Sağlık Bakanlığı'nın 30.06.2008 tarihli işleminin; Kamu Kurumu Niteliğinde Meslek Kuruluşu olan Tabipler Birliği üzerindeki vesayet denetiminin kapsam ve sınırlarını aşmak suretiyle Anayasal güvenceyi ortadan kaldırdığı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Dava konusu işlemin, denetim yapılabilmesi amacıyla kolaylık gösterilmesini talep eden bir işlem olduğundan kesin ve yürütülmesi zorunlu bir işlem olmadığı, davanın süresinde açılmadığı, esasında ise Sağlık Bakanlığı'nın 6023 Sayılı Yasa uyarınca Birlik ve oda üzerindeki idari ve mali yönden denetim hak ve görevi bulunduğu ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Ankara 4. İdare Mahkemesi'nce 07.06.2011 tarihinde yapılan duruşmaya davacı vekili Av.Ziynet Özçelik, davalı idareyi temsilen Hukuk Müşaviri Mukaddes Güllal Yalçın'ın geldiği görülerek taraflara usulüne uygun söz verilip dinlendikten sonra işin gereği görüldü;

Davalı idarenin usule yönelik itirazları yerinde görülmeyle işin esasına geçildi;

Dava, Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından, 6023 Sayılı Türk Tabipler Birliği Kanunu'nun Ek 2. maddesi uyarınca Türk Tabipler Birliği ve Ankara Tabip Odası nezdinde yapılacak denetim ve inceleme kapsamında istenen defter ve belgelerin kendilerine ibraz edilmesi, kamu denetim görevinin engellenmesi halinde müracaatı zorunlu hale gelecek yasal yollara başvurulmadan bu görevin sonuçlandırılması hususunda gerekli kolaylık sağlanması yönündeki 23.03.2010 tarih ve 2684 sayılı işlemle bu işleme dayanak Sağlık Bakanlığı'nın 30.06.2008 tarihli işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

2709 Sayılı T.C. Anayasası'nın 135. maddesinde; "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere

T.C.
ANKARA
4. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2010/2692

KARAR NO : 2011/934

uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir. ... Bu meslek kuruluşları üzerinde Devletin idari ve mali denetimine ilişkin kurallar kanunla düzenlenir." hükmü getirilmiş, 6023 Sayılı Türk Tabipler Birliği Kanunu'nun Ek 2. maddesinde ise; "Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Türk Tabipleri Birliği ile Birliğin mahalli organları olan odalar üzerinde idari ve mali yönden denetim ve gözetim hakkına sahiptir. Amaçları dışında faaliyet gösteren Türk Tabipleri Birliğinin merkez ve tabip odalarındaki sorumlu organlarının görevlerine son verilmesine ve yerlerine yenilerinin seçilmesine, Sağlık Bakanlığının veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılığının istemi üzerine, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince basit usule göre yargılama yapılarak karar verilir ve dava en geç üç ay içinde sonuçlandırılır." hükmüne yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davalı idarece ilk olarak 19.03.2009 tarihinde Ankara Tabip Odası'ndan yürütülecek incelemelere esas olmak üzere evrak talep edildiği, 19.08.2009 tarihinde ise Tabip Odası Başkanlığı'ndan, uygun bir müfettişlik çalışma mekanı hazırlanmasının istendiği, daha sonra denetimin kapsamı genişletilerek Tabipler Birliği yönetim ve denetim organları görevlilerini kapsayacak şekilde şikayete vaki konularla da ilgili olarak inceleme ve denetim yapılacağı, yapılacak denetimle ilgili çalışma mekanı hazırlanmasının istendiği, 30.09.2009 tarihinde ise hem Ankara Tabip Odası hem de Türk Tabipler Birliği'nden faaliyetlerine ilişkin belgeler talep edildiği, dava konusu işlemle de müfettişlik tarafından istenen tüm bilgi ve belgelerin kendilerine ibraz edilmesi, kamu denetim görevinin engellenmesi halinde müracaatı zorunlu hale gelecek yasal yollara başvurulmadan bu görevin sonuçlandırılması hususunda gerekli kolaylık sağlanması yönündeki yazıları üzerine davacı tarafından; Sağlık Bakanlığı ve Türk Tabipler Birliği'nin Sağlık Bakanlığı'na bağlı kuruluş olmadığından Sağlık Bakanlığı Teftiş Kurulu'nun yasal olarak denetim yetkisi bulunmadığı, 6023 Sayılı Yasa'da Sağlık Bakanlığının Tabipler Birliği üzerindeki vesayet denetiminin konusu, amacı, yöntemi ve denetim yapmaya yetkili birimlere ilişkin kuralların düzenlenmediği, dava konusu işlemle Türk Tabipler Birliği'nin Anayasada güvence altına alınan özerkliğinin yok sayılarak hiyerarşik bir denetime tabi tutulduğu ileri sürülerek bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Türk Tabipler Birliği'nin kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu niteliği göz önünde bulundurulduğunda Anayasa'nın 123 ve 135. maddeleri gereğince merkezi idare ile aralarında vesayet ilişkisi bulunduğu kuşku bulunmamaktadır. Nitekim Anayasa'nın 135. maddesinde, Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları üzerinde Devletin idari ve mali denetimine ilişkin kuralların kanunla düzenleneceği hükme bağlanmış, bu hükme paralel olarak da 6023 Sayılı Türk Tabipler Birliği Kanunu'nun Ek 2. maddesinde; Sağlık Bakanlığının Türk Tabipleri Birliği ile Birliğin mahalli organları olan odalar üzerinde idari ve mali yönden denetim ve gözetim hakkına sahip olduğu vurgulanmıştır.

Öte yandan, anılan maddenin devamında; amaçları dışında faaliyet gösteren Türk Tabipleri Birliğinin merkez ve tabip odalarındaki sorumlu organlarının görevlerine son verilmesine ve yerlerine yenilerinin seçilmesine, Sağlık Bakanlığının veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılığının istemi üzerine, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince karar verileceği hüküm altına alınarak Sağlık Bakanlığının denetim ve gözetim hakkına sınırlama

T.C.
ANKARA
4. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2010/2692

KARAR NO : 2011/934

getirmek suretiyle Meslek Birliği'nin seçilmiş organlarının görevlerine son verilmesi yetkisi yargı organlarına bırakılmıştır. Dolayısıyla Sağlık Bakanlığı ilgili Meslek Kuruluşu hakkında idari ve mali denetim yapabilecek ancak yapılan denetim sonucunda Birliğin seçilmiş organları üzerinde herhangi bir idari tasarrufta bulunamayacaktır.

Bu durumda, yukarıda anılan T.C. Anayasası'nın 135. maddesi ve bu maddeye dayanarak 6023 Sayılı Türk Tabipler Birliği Kanunu'nun Ek 2. maddesi uyarınca davalı idarenin, davacı Meslek Kurulu üzerinde idari ve mali denetimde bulunma yetkisi bulunduğu sonucuna varıldığından, Meslek Kuruluşu hakkında yapılacak denetim kapsamında müfettişler tarafından incelenmek üzere istenen defter ve belgelerin kendilerine ibraz edilmesine yönelik 23.03.2010 tarih ve 2684 sayılı işlemle bu işleme dayanak Sağlık Bakanlığı'nın 30.06.2008 tarihli işlemi hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle davanın reddine, aşağıda dökümü gösterilen 168,80 TL yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına, fazladan alınan 27,45 TL harç ile artan posta ücreti istemi halinde davacıya iadesine, kararın tebliğini izleyen günden itibaren 30 gün içerisinde Danıştay'a temyiz yolu açık olmak üzere 13.06.2011 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

Başkan
MÜRTEZA GÜLER
32688
X

Üye
FATİH ŞAHİN
101615

Üye
UTKU COŞGUN
101810

<u>YARGILAMA GİDERLERİ</u>		:
Başvuru Harcı	:	17,15 TL
Karar Harcı	:	17,15 TL
Y.D. ve Y.D. İtiraz Harcı	:	83,15 TL
Vekalet Harcı	:	2,75 TL
Posta Harcı	:	48,60 TL
TOPLAM	:	168,80 TL

(X) AZLIK OYU:

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 135. maddesindeki; kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları üzerinde Devletin idari ve mali denetim yetkisi bulunduğu kabul edilmiş ve buna ilişkin kuralların kanunla düzenleneceği öngörülmüştür.

Anayasa ile çerçevesi çizilen idari teşkilat yapısı içerisinde, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları birer hizmet bakımından yerinden yönetim kuruluşları olarak kabul edilmiştir. Bilindiği üzere hizmet bakımından yerinden yönetim kuruluşları teknik bilgi

T.C.
ANKARA
4. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2010/2692

KARAR NO : 2011/934

ve uzmanlık gerektiren bir hizmetin Devlet tüzel kişiliği ve merkezi idare teşkilatı dışında örgütlenmesi ve tüzel kişiliğe kavuşturulması sonucu ortaya çıkan özerk niteliği haiz kuruluşlardır.

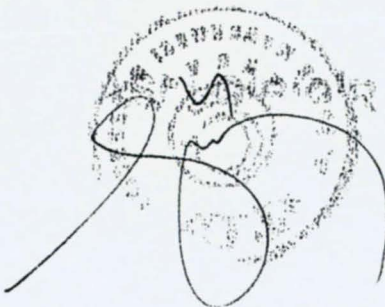
Anayasa'nın 123. maddesi gereğince, idarenin kuruluş ve görevleriyle bütünlüğü ilkesi, merkezi idare ile yerinden yönetim kuruluşları bakımından idari vesayet denetimi ile sağlanmaktadır. Bu açıdan bakıldığında Devletin kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları üzerinde yaptığı denetimin bir vesayet denetimi olduğu kuşkusuzdur. Ancak Anayasa'nın 135. maddesi ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları üzerindeki denetim, hizmet bakımından yerinden yönetim kuruluşları üzerindeki vesayet denetiminden farklı olarak "idari ve mali denetim" şeklinde tanımlanmıştır.

6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanunu'nun Ek 2. maddesinde de; Türk Tabipleri Birliği ile Birliğin mahalli organları olan odalar üzerinde Sağlık Bakanlığı'nın idari ve mali yönden denetim ve gözetim hakkına sahip bulunduğu belirtilmiştir. Ancak Anayasanın 135. maddesi gereğince kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları üzerindeki idari ve mali denetime ilişkin kuralların "kanun" ile düzenlenmesi gerekirken, 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanunu'nda, Sağlık Bakanlığının sahip olduğu idari ve mali denetim yetkisinin niteliği ve kapsamı açık ve ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiş değildir.

Bununla birlikte Sağlık Bakanlığının, Türk Tabipleri Birliği ve odaları üzerindeki denetimi, hem organları hem işlemleri üzerinden 6023 sayılı Kanunda belirtilen genel esaslara uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi mümkün olup, bu denetimin, denetim elemanları aracılığı ile yapılabileceği de kuşkusuzdur. Ancak kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının genel idare yapısı içindeki konumları ve işlevleri gözönünde bulundurulduğunda bunlar üzerinden yapılan denetimin niteliğinin de farklı olması ve bir tüzel kişilik içinde ast-üst ilişkisine dayanan hiyerarşik denetime dönüştürülmemesi gerekir. Dolayısıyla meslek kuruluşları mensupları ve işlemleri üzerinde merkezi idare ile denetim yapılırken Bakanlığın herhangi bir birimi denetliyor gibi hareket edilmemesi gereklidir. Zira meslek kuruluşları özerk olması gereken ayrı kamu tüzel kişiliğine sahip kuruluşlardır.

Dava konusu işlemler incelendiğinde; Sağlık Bakanlığının idari ve mali denetim yetkisini, sınırları ve konusu belirsiz bir şekilde genel bir teftiş yapılmak üzere Teftiş Kurulu Müfettişliği'ne verdiği ve bu denetimin müfettişlere çalışma mekanı hazırlanması şeklinde fiziki bir niteliğe kavuşturulduğu görülmekte olup, yasa ile verilen idari ve mali denetim yetkisinin "genel bir teftiş" ve "hiyerarşik bir denetime" dönüştürülmesi suretiyle tesis edilen dava konusu işlemlerde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle dava konusu işlemlerin iptaline karar verilmesi gerektiği oyu ile aksine verilen karara katılmıyorum.

Başkan
MÜRTEZA GÜLER
32688